

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2021-02-03
Besvaras senast
2021-02-24

Till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:400 Adoptioner från Chile

Det har nu gått tre år sedan SVT Nyheter första gången uppmärksammade misstänkta oegentligheter vid adoptioner från Chile under 1970- och 1980-talen. Fattiga mödrar hade enligt SVT lurats att lämna ifrån sig sina barn under vad de trodde var en tillfällig period, och sedan hade dokument förfalskats och barnen adopterats bort till Sverige. Med anledning av detta skrev Vänsterpartiets dåvarande riksdagsledamot Hamza Demir en skriftlig fråga (2017/18:722) till regeringen, vilken besvarades av dåvarande minister Åsa Regnér.

Sedan skandalen uppmärksammades första gången har omfattningen av den och antalet fall ökat. Just nu utreder myndigheterna i Chile 89 fall av adoptioner till Sverige. Samtliga adoptioner har förmedlats genom svenska Adoptionscentrum. Med anledning av detta skrev jag en fråga till ministern i januari 2019. Svaret på frågan då var att man från svensk sida avvaktar den chilenska polisutredningen. I princip samma svar fick jag när jag ställde en ny fråga i december 2019 efter att SVT återigen rapporterat om ytterligare oegentligheter från svensk sida som visade att det fanns misstankar i Sverige redan på 1970-talet om att adoptionerna inte gick rätt till. I svaret för ett år sedan lade dessutom ministern till att regeringen avsatt stöd för adopterade att själva utreda oklarheter i sina adoptioner. Vänsterpartiet välkomnar att adopterade kan få ekonomiskt stöd att söka sitt ursprung men anser att det är oacceptabelt att som regeringen gör lägga hela ansvaret på enskilda individer. Oegentligheterna som framkommit och rapporterats om är så omfattande och systematiska att regeringen borde ha ett intresse i att klargöra vilka eventuella fel den svenska staten och svenska myndigheter har begått.

Coronapandemin har dessutom gjort frågan ännu mer akut. Många av de vars barn blev stulna börjar bli gamla, och de tillhör de fattigaste i Chile. Det är också de som drabbats hårdast av pandemin i Chile. Det finns en stor risk att de som blivit adopterade till Sverige inte kommer att hitta sina anhöriga i Chile innan det är för sent och att de som familj inte kommer att få ta del av vad en svensk utredning skulle kunna komma fram till.

För Vänsterpartiet är frihet för barn att växa upp i trygghet och få den kunskap och det stöd som behövs för att utveckla just deras förmågor en självklarhet. Alla barn har inte föräldrar som känner att de kan ge sina barn en bra framtid. Då finns det möjlighet att genom adoption i stället låta andra människor

välkomna barnet in i en ny familj. Samtidigt är adoption ett stort och livsavgörande steg att ta. Därför är det viktigt att alla parter är välinformerade om processen och dess konsekvenser. Adoptionsprocessen och kontrollen av densamma bör vara så noggrann att det aldrig kan förekomma minsta lilla inslag av människohandel.

Vänsterpartiet anser att det redan 2018 framkom tillräckligt många uppgifter om oegentligheter och att en svensk utredning inte kan vänta. En svensk utredning skulle också kunna bli ett stöd till polisen i Chile i deras utredning.

Det som uppdagats i Chile är inte bara allvarligt på grund av det lidande som åsamkats barnen, barnens biologiska föräldrar och adoptivföräldrarna, utan det strider även mot barnkonventionen och barns rätt till sitt ursprung. Misstänkt olagliga adoptioner har inte bara skett till Sverige. Flera länder misstänks för att genom olika organisationer ha tagit emot barn för adoption där det nu finns misstankar om att allt inte gått rätt till. En av de organisationer som pekas ut i härvan i Chile är svenska Adoptionscentrum, som har hanterat adoptioner till Sverige.

Adoptionscentrum är auktoriserat att förmedla adoptioner av Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF), som tidigare hette Myndigheten för internationella adoptionsfrågor (MIA). MFoF är också ansvarig för att bedriva tillsyn över de organisationer den auktoriserat. Vänsterpartiet ser med oro på det som uppdagas under utredningen i Chile och det väcker många frågor om tillsynen av adoptionsorganisationerna i Sverige.

Allt fler länder runt om i världen, som Danmark, Nederländerna och Schweiz, har börjat utreda internationella adoptioner där det framkommit uppgifter om att de inte gått rätt till.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan vill jag fråga socialminister Lena Hallengren:

1. Hur länge anser ministern att de svenska medborgare som kommit till Sverige genom adoption ska behöva vänta innan regeringen utreder vilka eventuella fel som begicks i Sverige när de blev svenska medborgare?

2. Kommer ministern och regeringen att ta ansvar för att informera alla som adopterats till Sverige från Chile att adoptionen kan ha genomförts på olagliga grunder?
3. Tänker ministern verka för att utreda om det finns behov av att skärpa tillsynen av de svenska adoptionsorganisationerna?

.....

Jon Thorbjörnson (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welander